

Skattastefna eða skammtímaredningar?

Skattamáli

Almar Guðmundsson framkvæmdastjóri Félags ávinnumekenda



Nú stýttist í birtingu fjárlaga fyrir árið 2012. Tekjuhljóð fjárlaga hefur tekið mjög miklum breytingum á síðustu þremur árum. Vissulega lá hjóst fyrir eftir bankahrun að ná þyrfti tókum á ríkissjóðarmálum og að auka þyrfti tekjuflun ríkissjóðs samfara því. Á því tel eg að ríki nokkuð góður skringur meðal einstaklinga og fyrirtækja. En það er ekki sama hverning það er framkvæmt. Og það er ekki sama hvaða framfarir sýn (ef einhver) er sett fram samhliða slíkum aðgerðum. Framgangna stjórnvalda undanfarin misseri í skattamálum og gjaldtöku er gagnrýnivert. Það skortir alla framfarir sýn og aðgerðir virðast einna helst miðast við að bjarga tekjum næstu 12 mánaða – stundum með léttvægri röksemdafærslu og nær alltaf er meira flækjustig leiðin sem valin er.

Heildstæðar tillögur um breytingar og umbætur á skattkerfinu?

Í apríl á síðasta ári skipaði fjármálaráðherra starfshóp sem fékk það verkefni „að móta og setja fram heildstæðar tillögur um breytingar og umbætur á skattkerfinu“. Hópurinn átti að skila af sér tillögum fyrir lok árs 2010. Um er að ræða mjög þarft verkefni sem flestir hagsmunaaðilar sýndu mikinn áhuga. Starfshópurinn skilaði áfangaskýrslu í september í fyrra, sem var fyrst og fremst útfærsla á hugmyndum um sem komu til framkvæmda í fjárlögum fyrir árið í ár. Undirritaður situr í svokallaðri samráðsnefnd sem vinna á samhliða starfshópnum. Sú nefnd hefur

Hærra tryggingagjald skilar ríkinu vissulega miklum tekjum – en líka kostnaði í formin hærra atvinnuleysis en ella. Sömu sögu er að segja um hærri fjármagnstekjuskatt, breytingar á skattlagningu arðs og álagningu nýs eignarskatts (betur þekktur undir fegrunarheitinu „auðlegðarskattur“). Samhengi þessara þátta – og reyndar fleiri – gera það ekki sértlega fýsilegt að fjárfesta í atvinnustarfsemi. Það er dýr lexía í hagsstjórn á tímum efnahagssamdráttar þegar skattar hvelja hvorki til fjárfestinga né til aukinnar atvinnu. Það þinnar auðvitað mest á ríkissjóði sjálfur. Á ýmsum sviðum er það svo áhyggjuefni að hækkandi skattar færa ýmsa starfsemi út úr hagar kerfinu. Svört vinna, heimabrug og ýmsilegt annað virðist vera að skjóta upp kollinum í ríkari mæli. Það getur ekki verið skynsamlegt skattastefna að efla neðanjarðar hagarferið.

„Computer says no!“

Skattar, tollar og gjöld eru að nokkru leyri frumskógur, sem er ekki mjög skiljanlegur almennum neytendum. Sá sem hætti við að kaupa sér brauðrist og keypti sér samlokugrill í staðinn verður að setta sig við að kaupa grillið með 20% vörugjaldi. Brauðristin er undanþegin vörugjaldi, enda engin ástæða til að rúka fyrir lóðrétta ristun. Kúamjólk ber engin vörugjöld, en af sojamatjók greiðast 16 kr. á hvern lítra. Ípod touch lófatölva, þar sem hægt er að senda tölrúposi og vafra um netið, ber 25% vörugjald enda skilgreind sem „afspunjaræki“ (með ansi mögnunum „auka“eiginleikum). Í síðastalda tilvikinu og flestum er niðurstaðan sú að verslan á tölkumandi verum færirst úr landi, með tilheyrandi (þeimnum og öðrum) teknumissi

Noregur og Ísland vinna saman á norðurslóðum

Norðurslóðir

Óssur Skarphéðinsson utankrísráðgjafi



Jonas Gahr Støre utankrísráðgjafi Noregs



Ísland og Noregur eru sannar vinabjóðir, norðurskaupsríki með sameiginlega sögu og menningu. Lönghelð er fyrir samstarfi ríkjanna tveggja, á vettvangi norrænna og Evrópskrar samvinnu og meðal Atlantshafsríkja. Við eigum sameiginlega hagsmunna að gæta þegar kemur að þróun mála á norðurslóðum – okkar heimaslóð. Það verður meginmálið á fundi okkar á Akureyri í dag.

Áhugi heimsins á norðurslóðum hefur stórvaxið á síðustu árum. Í lok kalda stríðsins dró mjög úr hernáðarlegu mikilvægi svæðisins fyrir stórveldin og norðurslóðum var ýtt til hliðar í heimsræðunni. Síðustu ár hafa orðið róttækar breytingar á því og ástæðurnar eru margar og ólíkar. Loftslagsbreytingar eru ein þeirra. Á norðurslóðum eru þær angjósar og afleiðingarnar gætu orðið miklar. Þess vegna er þekking á norðurheimskautinu lykilli að því að skilja þessar breytingar. Á sama tíma skapa loftslagsbreytingarnar ný tækifæri: svo sem bætt aðgangi að auðindum og nýjar siglingaleiðir.

Stærkara Norðurskaupsráð

Samstarfið á norðurslóðum fer

fram innan fjölda stofnana sem saman mynda öflugt net. Norðurskaupsráðsins, þar sem norðurskaupsríkin átta vinna saman, Barentsráðsins, Eysstrasaltstöðsins, innan norðlægu víddar Evrópusambandsins sem Noregur, Ísland og Rússland taka þátt í, og í norrænni samvinnu. Starf Norðurskaupsráðsins hefur eflst mikið á síðustu árum. Noregur og Ísland hafa unnið sameiginlega að því þró og styrkja ráðið enn frekar sem aðalvettvang fyrir samstarf á norðurslóðum. Á ráðherrafundinum í Nuuk í maí voru teknar stefnumarkandi ákvarðanir sem munu styrkja ráðið: við undirrituðum lagalega bindandi samkomulag um leit og björgun í norðurhófum, sammmæltumst um að vinna að samkomulagi um viðbrögð við olíuvá. Þetta skiptir sköpum um að auka öryggi þeirra sem fara um norðurslóðir, mæta þeirri umhverfissvá sem aukin efnahagsmáttíðunna að hafa í för með sér. Þá náðist samkomulag um stofnun fastakrífstofu Norðurskaupsráðsins í Tromsø.

Um áráðil stóð það Norðurskaupsráðinu fyrir þrífum hversu fáir þekktu til starfsins. Nú má segja að þessu sé öftugt farið og að ráðið þurfi nú að mæta stóru auknum áhuga utan frá s.s. frá Kína, Japan, S-Kóreu, Ítalíu og Evrópusambandinu. Það sem gerist á norðurslóðum vekur áhuga víða. Þessi utanaðkomandi áhugi á norðurheimskautssvæðinu er eðlilegur og jákvæður.

Alnokkur lönd utan norðurslóða hafa óskað eftir áþeyrnaraðild að Norðurskaupsráðinu. Nokkur aðildarríkjanna hafa haft ákveðnar efasemdir um slíkt en nú hafa þau náð samkomulagi um viðmóðnarreglur fyrir nýja umskækjendur, sem er ánægjulegt. Við teljum að

aukinn áhugi á ráðinu sé af hinu góða og til marks um auknið vægi þess. Mjög viðfangefni á norðurslóðum eiga sér rætur eða krefjast lausna sem ná út fyrir mörk svæðisins. Við viljum að Norðurskaupsráðið verði áfram leiðandi vettvangur umræðu um norðurslóðir en mengun á svæðinu á sér oft rætur í öðrum heimshlutum og þess vegna verðum við að vinna með fleiri ríkjum til að leysa vandann.

Prófessorstaða á Akureyri

Gott samstarf er á milli Noregs og Íslands um fjölmörg mál er snerta sameiginlega hagsmunum okkar á norðurslóðum. Tengslin hægja vöða og á margvíslegum sviðum – á milli fagstofnana og innan fræðasamfélagsins. Í framhaldi af þeim mikilvægu ákveðunum sem teknar voru í Nuuk hófum við einnig rætt möguleikna á því að styrkja samstarf landanna tveggja.

Við viljum efla framsóknir á sviði norðurslóðaræða enn frekar. Í dag munum við undirrita samkomulag til þriggja ára sem stuðlar að því að íslenskir og norskir vísindamenn og nemendur geti í enn meiri mæli deilt þekkingu á sameiginlegum hugðarefnum sem skipa máli fyrir framtíðarþróun á norðurslóðum. Einn þáttur samkomulagsins felur í sér að komið verður á fótsameiginlegri gisþrófessorsstöðu í norðurslóðaræðum við Háskólann á Akureyri, sem nefnd verður eftir Friðbjófi Nansen – einum mesta heimskautakráðnum. Norðmannanna, fræðimanni og mannvini en í ár eru 150 ár löfn frá fæðingu hans.

Með því að standa saman að því að auka skilning á þeim breytingum sem nú eiga sér stöð og afleiðingum erum við betur í starkt þúin til að mæta áskorunum og nýjum tækifærum á okkar heimaslóð.

Samræmd könnunarmróf á